

De fiscus vragen om 'ambtshalve' nog uw aanslag te verlagen

Het kan zomaar eens gebeuren: u bent het niet eens met de aanslag IB. Dan kunt u bezwaar maken bij de fiscus, en eventueel in beroep gaan bij de rechter. Maar wat als de termijnen daarvoor al verlopen zijn? Dan kunt u als laatste redmiddel nog een beroep doen op de goedheid van de inspecteur, met een verzoek om een 'ambtshalve vermindering'. Helaas is ook de meest empathische inspecteur gebonden aan regels.

Een ambtshalve vermindering is eigenlijk een tegemoetkoming van de inspecteur. De aanslag IB staat op dat moment al definitief vast, en eigenlijk is het boek dus al dicht. Toch bent u niet helemaal aan de goedheid van de inspecteur overgeleverd.

Want in de uitvoeringsregeling IB staat simpelweg dat de inspecteur ambtshalve een aanslag vermindert die op een te hoog bedrag is vastgesteld 'zodra hem dat is gebleken'. Kortom: als duidelijk is dat de aangifte of aanslag niet juist is en u een fout heeft gemaakt, zal er een vermindering volgen. Uiteraard gelden er wel voorwaarden voor een verzoek om ambtshalve vermindering.

Allereerst is er een uiterste inlevertermijn. U kunt het verzoek doen tot vijf jaar na het jaar waarover de aanslag of beschikking gaat. Dus voor IB-aanslagen over het jaar 2019 moet u uiterlijk eind dit jaar een ambtshalve verzoek hebben ingediend. Anders zal de inspecteur uw verzoek sowieso niet honoreren.

Het verzoek om vermindering mag niet gebaseerd zijn op nieuw beleid

Belangrijke voorwaarde

Een andere belangrijke voorwaarde is dat het verzoek om vermindering niet gebaseerd mag zijn op 'nieuwe' uitspraken van rechters, beleidsregels van de overheid, wetswijzigingen of nieuwe fiscale faciliteiten. 'Nieuw' wil hier zeggen dat de jurisprudentie en regels dateren van ná het moment dat de aanslag onherroepelijk is geworden (zie ook het kader hieronder). Dit is ook de lijn die de Belastingdienst zelf hanteert. Hoewel er in vijf jaar een hoop 'voordeligs' kan gebeuren op beleidsgebied, kunt u daar dus niet met terugwerkende kracht een beroep op doen.

Verzoek niet baseren op ‘nieuwe’ jurisprudentie, maar wanneer is nieuw dan echt nieuw?

De vraag wat ‘nieuwe’ jurisprudentie is, zorgt nog wel eens voor juridisch gesteggel. De vuistregel is vrij helder: op zich is het een kwestie van datums vergelijken. In 2022 heeft de Hoge Raad op die manier nog een belastingplichtige de deur gewezen (ECLI, verkort: 720). Ambtshalve verlagen van de IB-aanslagen kon niet meer, aldus de Hoge Raad. Want de belastingplichtige beriep zich op een arrest uit 2021, terwijl de aanslagen voor die tijd al onherroepelijk vaststonden. Nieuwe jurisprudentie dus. Dat had nog anders kunnen zijn als de minister een uitzondering had gemaakt, waardoor belastingplichtigen zich alsnog op het arrest konden beroepen. Maar dat was hier niet gebeurd.

Voer voor juristen

Tegelijkertijd is de datum niet altijd keihard vast te stellen. Wat nu als nieuwe jurisprudentie voortborduurde op een idee dat al 10 jaar eerder in een andere uitspraak is opgekomen. Welke datum telt dan, want de ene of de andere datum kan uitmaken of een belastingplichtige er wel of geen beroep op mag doen. Dat is nog steeds voer voor juristen, maar de Hoge Raad heeft afgelopen april wel enige nuance aangebracht (ECLI, verkort: [667](#)). Als de aanslag is gebaseerd op een standpunt waarvan de inspecteur kon weten dat het onjuist is, kan hij het verzoek niet afwijzen met een verwijzing naar ‘nieuwe jurisprudentie’. Lees het hele nieuwsbericht hierover: [Door 'nieuwe' rechtspraak geen ambtshalve vermindering](#).

Verskil van mening

U moet het verzoek schriftelijk indienen bij de inspecteur van het belastingkantoor in uw regio. In de brief vermeldt u uw naam- en adresgegevens, de verzendingsdatum, het aanslagnummer en uw handtekening. En natuurlijk waarom u de inspecteur vraagt om zich nog eens te buigen over de aanslag.

Als u aan de voorwaarden voldoet is een verzoek om ambtshalve vermindering zeker niet kansloos. Vooral niet als duidelijk is dat er bijvoorbeeld een paar getallen zijn verwisseld in de eerdere aangifte.

Maar in een deel van de gevallen (misschien wel de meeste gevallen) zal het niet gaan om een overduidelijke fout, maar om een verschil van mening. U vindt dat een bepaalde post aftrek oplevert, maar de inspecteur denkt daar anders over. In dat soort situaties is de kans een stuk kleiner dat de inspecteur zomaar meegaat met uw verzoek om ambtshalve vermindering.

Bezwaar tegen afwijzing verzoek

Maar ook bij een afwijzing zijn er nog uitwegen om te proberen. Voor de IB geldt namelijk dat als de inspecteur het verzoek afwijst, hij dat moet beslissen in een voor bezwaar vatbare beschikking. Dit betekent dat u ook tegen een afwijzing van uw verzoek om ambtshalve vermindering nog bezwaar kunt aantekenen.

En daarna kunt u de zaak eventueel nog voorleggen aan de rechter. Die zal uiteraard toetsen of de procedure rondom ambtshalve vermindering correct is doorlopen. Maar als dat zo is, komt de rechter ook toe aan het beoordelen van uw belastinggeschil. Als u een sterke zaak heeft, kan deze (wel lange) route dus alsnog fiscale genoegdoening opleveren.

Het duurt nu echt te lang, beste inspecteur

Als de Belastingdienst niet op tijd op uw verzoek om ambtshalve vermindering reageert, kunt u de inspecteur in gebreke stellen. De wettelijke beslistermijn is acht weken. De inspecteur heeft dan nog twee weken de tijd om een beslissing te nemen. Lukt hem dat niet, dan heeft u recht op een dwangsom. Aan welk bedrag moet u dan denken bij indiening van deze eis? Voor de eerste veertien dagen gaat het om een bedrag van € 23 per dag. Vanaf dag 15 tot en met 28 gaat het om € 35 en voor de dagen 29 tot en met 42 is het € 45 per dag (42 dagen is de maximale betalingstermijn). De maximale dwangsom kan dus € 1.442 bedragen.

Rechtszaken over ambtshalve vermindering

In het uitsprakenregister zijn ook aardig wat rechtszaken te vinden over ambtshalve vermindering. Om een paar voorbeelden te geven: afgelopen augustus oordeelde de rechtbank in Breda nog dat de inspecteur ten onrechte een ambtshalve verzoek had afgewezen. De fiscale regels volgend concludeerde de rechter dat de belastingplichtige inderdaad recht had op een aftrek van negatieve inkomsten uit eigen woning, zoals hij gesteld had. De rechter verlaagde vervolgens zelf de aanslag IB (ECLI, verkort: [5661](#)).

In een zaak bij het gerechtshof in Arnhem ging het juist mis voor de belastingplichtige. Die vond dat zijn verzoek ten onrechte was afgewezen, en beriep zich op een arrest van de Hoge Raad uit 2021. Maar voor het hof was het simpel: de aanslag was al op 26 september 2019 onherroepelijk geworden. Het arrest uit 2021 was dus nieuwe jurisprudentie, en daarom geen basis voor een ambtshalve vermindering (ECLI, verkort: [5333](#)).

Verskil met bezwaarschrift

Iets anders om rekening mee te houden is dat een verzoek om ambtshalve vermindering ook procedureel verschilt van een bezwaarschrift. Met een bezwaar voorkomt u namelijk dat de aanslag onherroepelijk komt vast te staan, maar met een ambtshalve verzoek niet. Dit houdt dus in dat na verloop van tijd de verdeling van inkomensposten tussen fiscale partners in de aangifte óók onherroepelijk is. Partners kunnen de verdeling dan alleen nog wijzigen via een bezwaar- en beroepsprocedure.

U heeft bij een bezwaarprocedure het recht om gehoord te worden

Daarnaast kunt u in een bezwaarschrift wél een beroep doen op nieuwe jurisprudentie of beleidsregels. Tenminste, zolang de aanslag nog niet onherroepelijk vaststaat. Ook heeft u bij een bezwaarprocedure bijvoorbeeld het recht om gehoord te worden. Dit alles maakt dat uw kansen op een meebewegende fiscus in het algemeen groter zijn met een bezwaarschrift dan met een ambtshalve verzoek.

Bezwaarschrift als verzoek om vermindering

Bij de ambtshalve vermindering hoeft het trouwens niet altijd om een verzoek van de belastingplichtige te gaan. Het gebeurt ook regelmatig dat de inspecteur het oorspronkelijke bezwaarschrift niet-ontvankelijk verklaart, bijvoorbeeld omdat het te laat is ingediend.

Vervolgens neemt de inspecteur het bezwaarschrift nog wel in behandeling als een verzoek om ambtshalve vermindering. Op zich is dat voordelig, want de fiscus kijkt dan in elk geval nog een keer naar uw klachten, terwijl de bezwaartermijn al voorbij is. Maar houd hierbij dus wel in het achterhoofd dat een ambtshalve verzoek iets anders behandeld wordt dan een bezwaarschrift.

Stappen op weg naar meer informeel fiscaal contact

Sinds 2024 is de wettelijke procedure voor IB-aangiftes gewijzigd. Als er binnen de bezwaartermijn een nieuw aangiftebiljet wordt ingediend, merkt de fiscus dit nu aan als een ambtshalve verzoek, en niet meer als een bezwaar. Dit is wat de overheid betreft een eerste stap in het 'deformaliseren' van de werkwijze van de fiscus. Belastingplichtigen moeten simpeler wijzigingen kunnen doen, zonder meteen een heel traject van bezwaren in te gaan. Het vorige kabinet wilde toewerken naar een systeem van 'direct aanpassen'. Daarbij zou een belastingplichtige tijdens een herzieningstermijn van drie jaar nog eenvoudig de aanslag kunnen wijzigen. Daarna is er geen vermindering meer mogelijk, en de optie van een ambtshalve vermindering zou vervallen. Eerder dit jaar is er een internetconsultatie gehouden over de 'beleidsrichting' direct aanpassen, maar een voorstel is er nog niet.

Dit is een artikel van de redactie van Fiscaal Rendement

Fiscaal Rendement is dé informatiebron voor fiscaal geïnteresseerde ondernemers en hun financiële adviseurs. Wat is er veranderd in de fiscale praktijk, en hoe kunt u als specialist deze informatie direct in uw dagelijkse werk toepassen? U weet het dankzij nieuws en praktische artikelen over onder meer inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, heffing en invordering, bezwaar en beroep en BTW.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Fiscaal Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. Fiscaal Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Fiscaal Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl